23/08/2021

Δημητριάδος: «Ο σεβασμός του κάθε άλλου αποτελεί απαράβατο αξίωμα της Ορθοδοξίας»

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Δημητριάδος και Αλμυρού

Για τις προκλήσεις που θέτει η πολυπολιτισμικότητα στο μέλλον της Ελλάδος μίλησε στο «ΒΗΜΑ της Κυριακής» ο Σεβ. Μητροπολίτης Δημητριάδος κ. Ιγνάτιος, σε συνέντευξη που παραχώρησε στην δημοσιογράφο Τάνια Μποζανίτου. Ο Σεβασμιώτατος, ως μέλος της Εθνικής Επιτροπής «Ελλάδα 2021», έχει οριστεί συντονιστής της ομάδας εργασίας με θέμα «Η Ορθοδοξία και οι άλλοι στην Ελλάδα του 2040», η οποία θα παρουσιάσει τα συμπεράσματά της στο forum, με θέμα «Η Ελλάδα το 2040», που η Επιτροπή διοργανώνει στο Ζάππειο, τον ερχόμενο Οκτώβριο.

Ολόκληρη η συνέντευξη του Σεβασμιωτάτου έχει ως εξής:

ΒτΚ: *Πώς θα μπορούσε η Ορθόδοξη Εκκλησία να βοηθήσει ώστε να διευκολυνθεί η αρμονική συνύπαρξη θρησκειών στην Ελλάδα την ερχόμενη 20ετία; Θα ήταν διατεθειμένη να «χάσει έδαφος» για να διευκολύνει την βιωσιμότητα της πολυπολιτισμικής κοινωνίας;*

Δ.Ι.: Η αρμονική συνύπαρξη των θρησκειών στην Ελλάδα είναι διασφαλισμένη χάρη στο Σύνταγμα. Είμαστε μία ευρωπαϊκή χώρα με κατοχυρωμένα τα δικαιώματα όλων των θρησκειών. Το θέμα, όμως, δεν είναι μόνο νομικό. Η Εκκλησία γεννήθηκε σε πολυπολιτισμικό περιβάλλον και μάλιστα εχθρικό, ενώ ο σεβασμός του κάθε άλλου ως εικόνας Θεού, ανεξαρτήτως φυλής, εθνικής καταγωγής, φύλου, κοινωνικής θέσης ή θρησκευτικής προέλευσης αποτελεί απαράβατο αξίωμα της Ορθοδοξίας. Η Εκκλησία μας, μάλιστα, επιβίωσε μέσα από σκληρούς διωγμούς. Γνωρίζει, λοιπόν, καλά πόσο πολύτιμη είναι αυτή η αρμονική συνύπαρξη. Η δύναμή της είναι το πνεύμα της αγάπης που διαρκώς την ζωογονεί. Δεν φοβάται, λοιπόν, να χάσει έδαφος, όπως λέτε, γιατί δεν φοβάται να χάσει κάτι που δεν έχει. Αυτό που δεν πρέπει να χάσει, είναι αυτό που έχει, δηλαδή το πνεύμα της αγάπης που χαρακτηρίζει όλη της την παράδοση. Το αληθινό πνεύμα του Χριστιανισμού, παρά τα ολισθήματα των χριστιανών, αποτελεί εγγύηση για τη διασφάλιση της ειρηνικής συνύπαρξης των ανθρώπων.

ΒτΚ.: *Η θρησκεία αποτελεί ισχυρό χαρακτηριστικό της προσωπικότητας των πιστών. Μπορεί να επιτευχθεί η βιώσιμη συνύπαρξη αν υπάρχουν διαφορετικές έντονες θρησκευτικές ταυτότητες μέσα την ελληνική κοινωνία (π.χ. ορθόδοξη, μουσουλμανική κ.λπ.); Τί μορφή θα έχει η συνύπαρξη αυτή;*

Δ.Ι.: Το μεγάλο ερώτημα που αφορά την ελληνική, αλλά και την παγκόσμια κοινωνία στα επόμενα 20 χρόνια, δεν είναι το αν θα καταφέρουν να συνυπάρχουν οι διαφορετικές θρησκευτικές ταυτότητες, αλλά εάν ο άνθρωπος του 21ου αιώνα θα αναζητήσει ένα νόημα ζωής πέρα από τον καταναλωτισμό και τον ορθολογισμό. Στις μεγάλες προκλήσεις αλλά και στους μεγάλους κινδύνους που έρχονται, όπως η οικολογική καταστροφή, θα αποδειχθεί πως οι θρησκείες έχουν να προτείνουν απαντήσεις σε διαχρονικά και πανανθρώπινα προβλήματα. Τα μεγάλα προβλήματα θα οδηγήσουν στην συνεννόηση και η συνεννόηση θα οδηγήσει στην συνύπαρξη. Οι θρησκευτικές κοινότητες θα εμβαθύνουν τότε στην πνευματικότητά τους και θα ανοίξουν ένα γόνιμο διάλογο. Στην εξέλιξη αυτή η Εκκλησία μας έχει πολλά να συνεισφέρει, μέσα από την αλήθεια και την παράδοση της, μια παράδοση που προσπαθεί να ακολουθεί πιστά το παράδειγμα του «Καλού Σαμαρείτη», προβάλλοντας την αμοιβαιότητα και την ειρήνη. Πέραν τούτου, πρέπει να είναι απολύτως σαφές ότι η πρώτη και κύρια προϋπόθεση εγγύησης της

αρμονικής συνύπαρξης, είναι ο πλήρης και ειλικρινής σεβασμός του Συντάγματος της πατρίδας μας. Ο «συνταγματικός πατριωτισμός» είναι το θεμέλιο της ενότητας της κοινωνίας μας, της ενότητας μέσα στην πολλαπλότητα όπως αυτή εκφράζεται και σε θρησκευτικό αλλά και σε κοινωνικό επίπεδο.

ΒτΚ.: *«Άλλος» δεν είναι μόνο οι αλλόθρησκοι αλλά και οι άθεοι που αυξάνονται στην Ελλάδα. Μήπως η Ευρώπη έχει αρχίσει να εισέρχεται στη «μεταθρησκευτική» εποχή, όπου οι Χριστιανοί θα μειοψηφήσουν έναντι των άθεων; Ανησυχεί αυτό την Εκκλησία; Περισσότερο από την αύξηση άλλων θρησκειών;*

Δ.Ι.: Η μεταφυσική αναζήτηση δεν είναι στάδιο της ανθρώπινης εξέλιξης. Είναι συστατικό της ανθρώπινης ύπαρξης. Τον άνθρωπο που εσείς ονομάζετε «άθεο», εγώ τον ονομάζω «αδιάφορο και απογοητευμένο» από τις απαντήσεις που πήρε από τους θρησκευόμενους. Αποδέχομαι με έντονο το συναίσθημα της αυτοκριτικής πως πολλές φορές και εμείς, οι άνθρωποι της Εκκλησίας, οδηγούμε ανθρώπους σε αυτή την αδιαφορία. Ένας κατ΄ όνομα άθεος νομίζω ότι είναι ένας άνθρωπος πλήρως απογοητευμένος από τις θρησκευτικές απαντήσεις. Το γεγονός αυτό δεν μπορεί παρά να μας οδηγεί σε αυτοεξέταση και στην αναγνώριση της ανάγκης να εκφράσουμε τις αλήθειες του Ευαγγελίου με περισσότερη ταπείνωση και με περισσότερο κατανοητό τρόπο. Η Εκκλησία δεν ανησυχεί, λοιπόν, για την αύξηση των άθεων. Μέσα από αυτούς μαθαίνει να ανησυχεί για το πώς εκφράζει τις αλήθειες της.

ΒτΚ.: *Σε μια πολυπολιτισμική χώρα διαφόρων θρησκειών και άθεων, όπως αναμένεται η Ελλάδα του 2040, μπορεί το Κράτος να συνεχίσει να μην είναι διαχωρισμένο από την Εκκλησία; Πώς θα το δικαιολογεί αυτό στους φορολογούμενους πολίτες του που δεν θα είναι Χριστιανοί Ορθόδοξοι;*

Δ.Ι.: Όχι στην Ελλάδα του 2040, άλλα ήδη στην Ελλάδα του 2021, Εκκλησία και Κράτος έχουν, κατά το Σύνταγμα, διακριτούς ρόλους. Στην Ευρώπη μόνο μία χώρα, η Γαλλία, έχει ένα απόλυτο σύστημα διαχωρισμού το οποίο ήδη συναντά προβλήματα που και οι ίδιοι οι Γάλλοι συζητούν. Όλες οι υπόλοιπες χώρες έχουν συστήματα σχέσεων που ανταποκρίνονται στην ιστορική τους διαδρομή και τις ιδιαίτερες συνθήκες τους. Σ’ αυτή τη μεγάλη οικογένεια ευρωπαϊκών χωρών, που είναι η πλειοψηφία, ανήκει και η Ελλάδα. Δεν είμαστε μια ευρωπαϊκή εξαίρεση αλλά ανήκουμε στον ευρωπαϊκό κανόνα. Είναι, επίσης, γεγονός πώς ο ελληνικός λαός συσχετίζει την ταυτότητά του με την πνευματική του παράδοση. Στα φορολογικά θέματα όλες οι θρησκευτικές κοινότητες έχουν ακριβώς την ίδια αντιμετώπιση. Άρα, θα πρέπει το ελληνικό κράτος να εξηγήσει στους μη θρησκευόμενους γιατί έχει τη συγκεκριμένη φορολογική πολιτική για τις θρησκευτικές κοινότητες. Φαντάζομαι ότι δεν θα βρεθεί σε πολύ δυσκολότερη

θέση απ' αυτή που είναι για παράδειγμα το Βέλγιο, που μισθοδοτεί τους θρησκευτικούς λειτουργούς όλων των θρησκειών ή τη Γερμανία που εξακολουθεί να δίνει υπέρογκα ποσά από τον κρατικό προϋπολογισμό στην Καθολική Εκκλησία για εκτάσεις που έχασε πριν ακόμα την ίδρυσή του και στις Προτεσταντικές Εκκλησίες για το κοινωνικό τους έργο, ή ακόμη, από τα ισχύοντα σε κάποιες σκανδιναβικές χώρες όπου η Εκκλησία είναι κρατική. Οι σχέσεις Κράτους και Εκκλησίας στην Ελλάδα είναι δυναμικές και αλλάζουν με πολλούς τρόπους. Θα αλλάξουν κι άλλο τα χρόνια που έρχονται, όπως είναι φυσιολογικό, αλλά η ιδιαίτερη σχέση Ελληνισμού και Ορθοδοξίας θα παραμείνει σταθερή.

ΒτΚ: *Ήδη βρισκόμαστε στην εποχή των τηλε-αγορών, της τηλεργασίας, των τηλε-μαθημάτων και των τηλε-ϋπηρεσιών. Για ποιον λόγο θα πηγαίνει κάποιος στην εκκλησία το 2040;*

Δ.Ι.: Η Εκκλησία δεν είναι πολυκατάστημα πωλήσεως πνευματικών προϊόντων. Η Εκκλησία «γίνεται» εκεί όπου βρίσκονται άνθρωποι που επιθυμούν να λειτουργήσουν στο «εμείς» και όχι στο «εγώ». Το ερώτημά σας έχει ως βασική λέξη το «τηλε...». Δηλαδή το «μακριά». Μέσα στην Εκκλησία το βασικό ζητούμενο είναι το «κοντά». Ένα «κοντά» που αφορά όχι μόνο τις καρδιές αλλά και τα σώματα. Η Εκκλησία είναι μία ελπίδα για τον κόσμο που βρίσκεται σε απόσταση, γιατί θυμίζει διαρκώς πως έχουμε ανάγκη την προσέγγιση του άλλου και πως η παρουσία αυτή είναι ο μόνος δρόμος για να οδηγηθούμε στην αληθινή αγάπη. Εκκλησία δεν είναι ο ναός. Είναι η κοινότητα των πιστών, είναι το πρόσωπο του άλλου, είναι η μετοχή στη Θεία Ευχαριστία.

ΒτΚ: *Υπάρχει η αγγλοσαξονική σχολή που πρεσβεύει τον σεβασμό της πολυπολιτισμικότητας, επιτρέποντας την ίση έκφραση όλων των θρησκειών στην κοινωνία (πχ. ισλαμικές μαντίλες στα σχολεία), και υπάρχει και η γαλλική σχολή που προτάσσει το κοσμικό Κράτος στη δημόσια σφαίρα (π.χ. απαγορεύοντας ισλαμικά, χριστιανικά κ.λπ. σύμβολα στα σχολεία). Ποιο μοντέλο θα ήταν καλύτερο για την Ελλάδα την ερχόμενη 20ετία;*

Δ.Ι.: Κάθε σχολή αντλεί από τις δικές της ιστορικές εμπειρίες. Οι αγγλοσάξονες από την εμπειρία της Βρετανικής Αυτοκρατορίας, όπου ο ήλιος δεν έδυε ποτέ και οι Γάλλοι από το γεγονός που τους έκανε Γάλλους, δηλαδή τη Γαλλική Επανάσταση. Εμείς, γιατί να μην αντλήσουμε από την δική μας παράδοση; Γιατί να κλείσουμε τα μάτια στα Συντάγματα της Επανάστασης; Αλλά, πάνω απ' όλα, γιατί να μην προβάλλουμε τις αρετές του δικού μας δρόμου που έχει καθορισθεί με σαφήνεια από το Σύνταγμα; Γι' αυτό σας μίλησα πριν περί «συνταγματικού πατριωτισμού».

Στη δική μας, πάντως, αντίληψη τα θρησκευτικά σύμβολα θα πρέπει να ενώνουν

και όχι να χωρίζουν τους ανθρώπους. Δεν μπορώ να απαντήσω στο ερώτημά σας ως πολιτικός. Μπορώ, όμως, να απαντήσω ως ένας πνευματικός πατέρας που θεωρεί καθήκον του να σπέρνει στις καρδιές των ανθρώπων, όσο μπορεί, την πίστη στο Θεό της αγάπης. Και όταν νομοθετούν άνθρωποι αγάπης για μία κοινωνία αγάπης, τότε και οι νόμοι και τα πολιτικά μοντέλα συμβάλλουν στη συμφιλίωση και την ειρηνική συνύπαρξη.